

CENTRUM
BIOVIED
SLOVENSKÁ
AKADÉMIA VIED

Dúbravská cesta 9, 840 05 Bratislava

organizačná zložka

Ústav biochémie a genetiky živočíchov SAV

HAVARIJNÝ PORIADOK PRE PRÁCU S CHEMICKÝMI FAKTORMI

NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi
s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 82/2015

NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi
s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení NV SR č. 83/2015

Ústav biochémie a genetiky živočíchov CBv SAV

Dátum	Schválila	Vypracovala
Bratislava, jún 2017	Ing. Zdena Sulová, DrSc. riaditeľka CBv SAV	Gizela Gajdošíková technička BOZP

Obsah

A. Ochranné a preventívne opatrenia	3
B. Hlásenie úniku nebezpečných chemických faktorov	4
B.1. Hlásenie v rámci organizácie	4
B.2. Hlásenie mimo organizácie	5
C. Organizačné opatrenia	6
D. Technické opatrenia na zneškodnenie a odstránenie NChF	6

A. Ochranné a preventívne opatrenia

Pracoviská, kde sa používajú a skladujú nebezpečné chemické faktory (ďalej len „NChF“), sa označujú bezpečnostnými značkami, zabezpečujú asanačnými a neutralizačnými prostriedkami a podľa povahy NChF aj hasiacimi prístrojmi.

Únikové cesty a manipulačné priestory, uzávery vody, plynu a elektrického prúdu sa označujú podľa nariadenia vlády SR č. 387/2006 Z.z. a udržiavajú trvalo voľné, resp. prístupné.

Oboznámenie (vstupné, opakované) zamestnancov o ohrození vyplývajúcom z použitia NChF a o prijatých opatreniach vykonáva vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a bezpečnostný technik.

Školenia o postupe v prípade havárie a nácvič zásahu v rámci organizácie vo vzájomnej súčinnosti vykonávajú vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF, bezpečnostný technik a pracovník zodpovedný za civilnú ochranu.

Školenia o postupe v prípade havárie a nácvič zásahu na jednotlivých pracoviskách vykonáva vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a bezpečnostný technik v spolupráci s ostatnými vedúcimi zamestnancami.

Vyškoľenie zamestnancov v poskytovaní prvej pomoci odborníkom z tímu pracovnej zdravotnej služby (PZS) zabezpečuje bezpečnostný technik. Vybavenie lekárničiek zdravotníckym materiálom zaisťuje Ekonomický úsek organizácie v spolupráci s bezpečnostným technikom.

Školenie o postupe pri požiaroch a nácvič zásahu v rámci organizácie vykonáva požiarnej technik.

B. Hlásenie úniku nebezpečných chemických faktorov

B.1. Hlásenie v rámci organizácie

Zamestnanec, ktorý zistí únik NChF alebo má podozrenie, že došlo k ich úniku, **ohlási túto skutočnosť osobne alebo telefonicky svojmu nadriadenému** alebo jeho zástupcovi a následne podľa závažnosti ďalším vedúcim zamestnancom uvedeným v tabuľke. Menovaní urýchlene dôjdu na miesto havárie.

Funkcia	Meno	Telefón	Pozn.
Vedúci zamestnanci	RNDr. Ľubor Košťál, CSc. RNDr. Peter Griač, PhD. RNDr. Boris Bilčík, PhD.	02/3229 3801 0904 419 569 02/3229 3821 0907 690 073 02/3229 3830 0949 675 551	
Riadiaci práce s NChF	Ing. Ľubica Horovská	02/3229 3834 0903 793 767	
Bezpečnostný technik	Gizela Gajdošíková	02/5477 5484	
Zástupca zamestnancov pre bezpečnosť	RNDr. Jana Antalíková, PhD.	02/3229 3883 0903 373 321	
Riaditeľ organizácie (štatutár)	Ing. Z. Sulová, DrSc.	02/3229 5510 0903 246 360	podľa závažnosti
Vedúci požiarnej hliadky	Drahomír Vajdák	0903 965 307	podľa závažnosti
Ohlasovňa požiarov	Hlavná vrátnica areálu SAV, Dúbravská cesta 9	02/5477 5722	podľa závažnosti
Požiarneho technika	Silvia Trubirohová	0918 371 498	podľa závažnosti

B.2. Hlásenie mimo organizácie

Vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a vedúci zamestnanec pre príslušné pracovisko ohlásia podľa závažnosti haváriu záchranným službám, orgánom životného prostredia a civilnej ochrany.

Záchranné služby, užitočné spojenia	Telefón (platné 1. 5. 2017)
Záchranná zdravotná služba	155, 112
Národné toxikologické informačné centrum , FNŠP BA, Limbová 5, 833 05 BA, www.ntic.sk , tic@healthnet.sk	02/5477 4166, 02/5465 2307, 0911 166 066
Lekárska služba prvej pomoci , Zdravotné stredisko, Strečnianska 13, 851 05 Bratislava (Petržalka)	02/6383 3130 0901 701 000
Lekárska služba prvej pomoci , Poliklinika Ružinov, Ružinovská 10, 821 01 Bratislava	02/4827 9257
Regionál. úrad verejného zdravotníctva BA / www.ruvzba.sk	02/4333 8286, 0917 426 111
Úrad verejného zdravotníctva SR / www.uvzs.sk	02/4928 4111
SAV, Hlavná vrátnica areálu Patrónka, Bratislava	02/5477 5722
Hasičský a záchranný zbor	150, 112
Polícia	158, 112
Odbor CO a krízového riadenia Obvodného úradu BA	5931 2111, 5931 2328
Obvodný úrad životného prostredia BA - ústredňa	02/6030 1706

C. Organizačné opatrenia

Zásah pri havárii riadi vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a v jeho neprítomnosti bezpečnostný technik (ďalej vedúci zásahu).

Prvé bezodkladné opatrenia na zmiernenie následkov havárie vykonajú zamestnanci samostatne alebo riadení vedúcim zamestnancom až do príchodu zamestnanca riadiaceho práce s NChF, ktorý prevezme riadenie zásahu.

V zasiahnutom priestore dočasne pracujú iba poverení zamestnanci, ktorí boli určení vykonať asanáciu, opravy a iné nevyhnutné práce. Pred škodlivými účinkami uvoľnených NChF sa chránia osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami (ochranný odev, ochranná obuv, rukavice, ochranný štít na tvár, ochrana dýchacích orgánov).

Ostatní zamestnanci, ktorí sa na odstraňovaní dôsledkov havárie nezúčastňujú, prerušia alebo ukončia svoju prácu, opustia pracovisko a odídu do bezpečia.

Prvú pomoc poraneným zamestnancom alebo osobám zasiahnutým NChF, ich transport do bezpečia, privolanie záchranej služby alebo prevoz do nemocnice **zaisťuje bezpečnostný technik**.

Pri úniku horľavých chemických látok vedúci zásahu oznámi Ohlasovní požiarov, požiarnemu technikovi a vedúcemu požiarnej hliadky **zvýšené nebezpečenstvo požiaru**.

Vznik požiaru chemických látok prítomní zamestnanci oznámia riadiacemu práce s NChF, Ohlasovní požiarov, požiarnemu technikovi a vedúcemu požiarnej hliadky a snažia sa požiar uhasiť dostupnými prostriedkami (hasiace prístroje, voda). Požiarneho technika a požiarnej hliadky urýchlene dôjdu na miesto požiaru, vykonajú potrebné opatrenia a v prípade potreby privolajú Hasičský a záchranný zbor.

Pri havárii alebo pri požari väčšieho rozsahu vedúci organizácie alebo vedúci zásahu informujú o zvýšenom riziku všetkých zamestnancov a prítomné osoby prostredníctvom signalizačného zariadenia, telefonicky alebo spojkami. **Ďalšie opatrenia a evakuáciu osôb organizuje vedúci organizácie s pracovníkom zodpovedným za civilnú ochranu.**

D. Technické opatrenia na zneškodnenie a odstránenie NChF

Pozn.: Uvedené opatrenia nepredpokladajú únik kvapalných NChF v objeme väčšom ako 20 litrov (objem bežného kanistra). Pri riziku úniku NChF presahujúcich tento objem je potrebné technické opatrenia doplniť o body uvedené vo vyhláske MŽP SR č. 100 / 2005 Z.z.

Pri úniku plynných palív, napr. zemného plynu, uzatvoriť prívod plynu, vypnúť elektrický prúd zvonka ohrozeného priestoru, zabrániť vstupu nepovolaným osobám a vyvetrať zamorený priestor.

Pri rozliatí horľavých kvapalín:

- v miestnosti ihneď zhasnúť horiace plynové spotrebiče,
- zvonka vypnúť elektrický prúd,
- vyhlásiť zákaz vstupu nepovolaným osobám,
- hasiace prístroje pripraviť na prípadné použitie,
- zaistiť účinné vetranie, nie však dovnútra budovy.

Rozliata horľavá kvapalina sa nechá vsiaknuť do vhodného sorbentu. Použiť možno napr. piliny, tkaninu, z komerčných sorbentov Spilkleen (www.mevako.sk) alebo Vapex (www.kerkotherm.sk). Rozliate nepolárne rozpúšťadlá sa nesmú roztrieť na podlahe alebo na podložke z plastických látok (nebezpečenstvo výboja statickej elektriny).

Na odstraňovanie rozliatych kvapalín možno používať len sorbent, pri ktorom ani po jeho nasiaknutí horľavými kvapalinami nepríde k jeho samovznieteniu.

Rozliate kyseliny sa čiastočne nariedia vodou a zneutralizujú dostupným uhličitanom (vápenatým, sodným). Pri nedostupnosti uhličitanov použiť aj hydroxidy. Vzniknutý kvapalný odpad sa odčerpá alebo zachytí do vhodného sorpčného materiálu (viď vyššie). Pri malých množstvách sa môže rozliata kyselina po zriedení a neutralizácii zachytiť do tkaniny, napr. do handry, ktorá sa vyplácha vo vode.

Pri rozsypaní tuhých chemických látok sa tieto opatrne pozberajú a zemetú tak, aby sa prachové častice nerozptýlili do okolitého priestoru. Namiesto zametania možno rozsypanú látku zozbierať pomocou stierky (hrana lopatky, rovný kus kartónu). Zvyšky látky sa zachytia na zvlhčenú papierovú vatú, tkaninu alebo iný sorbent.

Sorbent so zachytenými chemickými látkami sa uloží do vhodného plastového alebo kovového obalu. S použitým sorbentom sa podľa povahy chemickej látky nakladá ako s ostatným alebo s nebezpečným odpadom. Dočasne sa umiestni do skladu nebezpečného odpadu a ďalej odovzdá na zneškodnenie autorizovanej firme.